

a) Konkrétní připomínky veřejnosti a jejich vypořádání

<p>§ 5</p>	<p>Nejvíce otazníků máme u § 5, tedy soudní ochrany. Soudní ochranu vnímáme jako klíčovou, nicméně se domníváme, že není potřeba zakotvit přímo, koho žalovat (ve vašem návrhu MŽP) a potenciálně tak omezit žaloby proti jiným orgánům (např. jiným ministerstvům, úřadům na krajské/obecní úrovni). Hlavní problém klimatické žaloby nespočívá v tom, že by nebylo možné žalovat MŽP či jiné ministerstvo/úřad, ale spíše v chybějících závazcích, závazně stanovených cílech. Zakotvení soudní ochrany přímo může být kontraproduktivní z hlediska vůle zákon prosadit. Pokud budou dostatečně určité cíle klimatické politiky (a to v § 4 jsou), není dle našeho názoru výslovné zakotvení soudní ochrany třeba.</p>	<p>Souhlasíme, že výslovné zakotvení soudní ochrany není nezbytné, neboť přípustnost klimažaloby již byla soudně dovozena. Tyto judikatorní závěry, které se zčásti opírají o požadavky práva EU, však nejsou zcela nesporné a tím spíše není jisté, zda by zcela obstály i v kontextu klimatického zákona, který 1) emisní cíle přenáší na národní úroveň a 2) stanoví konkrétní procesní postupy a kompetence.</p> <p>Nově se umožňuje žalovat obecně neplnění cílů bez nutnosti označit konkrétní zásah (nečinnost, povinnost) konkrétního orgánu; to umožňuje nepřímo přezkoumat i relevantní podzákonné předpisy a koncepční nástroje. Tím se zároveň kompenzuje, že podle obecné úpravy prakticky nelze žalovat vládu.</p> <p>Současně se zachovává možnost zásahové žaloby dle obecné úpravy (bude vysvětleno v důvodové zprávě).</p>
<p>§ 4</p>	<p>Ad cíle (§ 4) - Alternativou ke stanovení cílů pomocí % snížení vůči referenčnímu roku/klimatické neutrality je stanovení cílů pomocí uhlíkového rozpočtu. Na něm byla založena i česká klimatická žaloba. Z uhlíkového rozpočtu vychází i německý klimatický zákon, který počítá s rozpočítáním zbývajících uhlíkového rozpočtu pro jednotlivé sektory a roky. Pokud by se ČR</p>	<p>Je k debatě. Nespornou výhodou % snížení vůči referenčnímu rámci je, že se jedná o identický závazek, jaký plyne Česku přímo z platné evropské úpravy. Nemohou tak vznikat interpretační spory o to, jestli je "český" závazek závazkem svého druhu vůči Pařížské dohodě, nebo závazkem v rámci "společného NDC" EU27 (k čemuž návrh klimatického zákona jednoznačně směřuje). Domníváme se, že je účinnější, aby cíle vyjádřené v zákoně nepodléhaly jen ochraně ve smyslu přezkumu českých soudů, ale aby zákon postavil najisto i souvislost těchto cílů ve vazbě na platnou evropskou</p>

	<p>měla řídit uhlíkovým rozpočtem, měla by snížit emise o 84 % vůči 1990 (viz Fakta o klimatu: https://faktaoklimatu.cz/infografiky/uhlikovy-rozpocet-cr)</p>	<p>úpravu (což z našeho pohledu zvyšuje garanci vymahatelnosti).</p>
§ 4	<p>Za zvážení též stojí stanovení cíle i pro roku 2040.</p>	<p>Je legitimně k debatě, základní modely by ostatně měly být obsaženy už v SEK.</p>
§ 7	<p>Ad § 7 (Klimatická rada). 10leté funkční období člena KR se nám jeví příliš dlouhé, vhodnější se nám zdá funkční období např. na 5 nebo 6 let. Inspirativní může být podobná rada založená na základě německého klimatického zákona, kde z pěti členů má být jeden klimatolog, jeden ekonom, jeden ekolog a jeden sociální vědec. Po vzoru Německa je také ke zvážení zakotvení zajištění rovného zastoupení mužů a žen. Viz https://www.bmu.de/fileadmin/Date_n_BMU/Download_PDF/Gesetze/ks_g_final_en_bf.pdf (Section 11).</p>	<p>Ad délka funkčního období – je k debatě.</p> <p>Desetileté funkční období je v Česku spíše neobvyklé. Znamená, že nominovat bude (při absenci událostí jako smrt, rezignace, odvolání apod.) každý druhý prezident, každá třetí vláda, každý třetí Parlament. Prakticky tím dochází k velké depolitizaci Rady, protože to znemožňuje zahrnovat požadavky na činnost a obsazení Rady permanentně do kampaní (viz mechanismus fungování NKÚ nebo Ústavního soudu ve srovnání např. s mediálními radami nebo RVVI).</p> <p>Ad skladba Rady – inspirovali jsme se jak úpravou podobných těles v zahraničí, tak i zkušenostmi s fungováním nezávislých poradních orgánů v českém kontextu.</p> <p>Obecně vnímáme, že Rada může plnit různé úlohy a podle toho se liší její kompetence i složení. Rada může buď napomáhat politickému dialogu, a pak je mechanismus jejího ustanovování spíše “zájmový” (nominují např. politické strany, viz historicky fungování Uhlé komise v ČR), anebo spíše věcně usměrňovat klimatické politiky a budoucí potřeby (viz § 7 odst. 11 písm. e) a f)), a pak obvykle mechanismus sleduje odborné kompetence. Výčet odborných způsobilostí ale považujeme za zbytečně svazující, kromě toho by požadavek na formální vzdělání určitého zaměření (obecný požadavek je fakultativně navržen) přehlížel</p>

		<p>potenciál zkušeností nabytých neformálními cestami, působením v mezinárodních organizacích apod.</p> <p>Požadavek rovného zastoupení pohlaví je problematický v modelu, kdy je jmenovací pravomoc rozdělena mezi více orgánů (na rozdíl od SRN).</p>
§ 10 (obecně)	<p>Jaký je mechanismus, pokud nebude politika státních orgánů v souladu s cíli podle zákona? (tj. pokud nebudou víceletý klimatický plán dostatečný, resp. nebude dostatečně implementován emisními závazky a ročními plány opatření?)</p> <p>Je jediným mechanismem podání žaloby proti MŽP, i když klimatickou politiku bude vydávat vláda nařízením (pouze na návrh MŽP).</p> <p>Praktické fungování naplňování cílů snad objasní důvodová zpráva.</p>	<p>Základním mechanismem kontroly je inventurní zpráva podle § 10 odst. 2 (tj. hodnocení naplňování zákona sleduje skutečné snižování emisí, ne “dostatečnou snahu” nebo podobné měkké indikátory). Je potřeba vnímat zejména vzájemnou provázanost s § 13 a skutečností, že předmětné nařízení vlády musí být v souladu se zákonem (explicitně i s jeho cíli, viz § 13 odst. 1). Pokud by bylo např. zrušeno pro nezákonnost, bude se snižování emisí řídit mechanismem podle § 13 odst. 2 věty druhé (lineární meziroční snižování emisí). Souhlasíme, že mechanismus detailněji vysvětlíme v důvodové zprávě.</p>
§ 11 (obecně)	<p>Uvítali bychom také větší zapojení veřejnosti do tvorby klimatických plánů a ke zvážení je i zahrnutí adaptačních opatření nebo ustanovení o spravedlivé transformaci, kterým by byla naplněna zásada sociální spravedlnosti.</p>	<p>Je k debatě. Základně je účast veřejnosti řešená skrze § 11 odst. 2 (odkazem na zákon o EIA) + rozšířená možnost zapojení na obecní úrovni. Uvítáme příklady dobré praxe zejména ze středoevropského kontextu.</p> <p>Co se týče ostatních principů, původně navrhovaná ustanovení (např. možnost Rady navrhopvat opatření i pro adaptaci, analogické využití některých institutů) narazila zejména na nedostatečné vymezení pojmu “adaptace” nebo “spravedlivá transformace”. Je potřeba vnímat, že mechanismus fungování zákona je postavený na striktním sledování měřitelných cílů (tj. zda skutečně dochází ke snižování emisí a v jakých sektorech), který nemusí být koncepčně vhodný pro sledování komplexních společenských ukazatelů (viz např. příručka ke spravedlivé transformaci, LSE:</p>

		https://www.lse.ac.uk/granthaminstitute/wp-content/uploads/2023/10/Just-and-robust-transitions-to-net-zero_A-framework-to-guide-national-policy.pdf
(obecně)	<p>8 bodů, které by měl obsahovat kvalitní klimatický zákon:</p> <p>závazný právní rámec</p> <ul style="list-style-type: none"> silné instituce (např. soudní přezkum) mechanismus odpovědnosti za plnění cílů (např. zapojení parlamentu nebo občanské společnosti do kontrolního procesu) <p>cíl klimatické neutrality a průběžné milníky</p> <ul style="list-style-type: none"> kvantifikované cíle pro celou ekonomiku i jednotlivé sektory průběžné cíle, které jsou dosažitelné a zároveň vedou ke konečnému cíli možnost aktualizovat cíle či navrhnout nové cíle v budoucnu <p>monitorování pokroku</p> <ul style="list-style-type: none"> každoročně reportovat a vyhodnocovat, jak se daří cíle naplňovat reportování a vyhodnocování transparentně zveřejňovat <p>strategické plánování</p> <ul style="list-style-type: none"> klimatický zákon by měl vyžadovat přijetí dlouho- a střednědobých národních klimatických strategií, které jsou s ním v souladu 	<p>Ve stručnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - závazný právní rámec máme (i se soudním přezkumem) - cíle a průběžné cíle máme - monitoring máme velmi exaktní - středně- a víceleté plánování máme - zapojení veřejnosti základně máme, ale uvítáme nějaké příklady dobré praxe - interní koordinaci máme (Výbor) - nezávisou Radu máme - zásady financování máme (a lze zlepšovat)

	<p>strategie by měly být vytvořeny pro jednotlivé sektory ekonomiky</p> <p>zapojení veřejnosti</p> <p>participativní proces zvýší kredibilitu klimatického zákona a klimatických politik</p> <p>přístup ke spravedlnosti a soudní přezkum posílí vymahatelnost zákona klimatická shromáždění mohou pomoci udělat proces transformace spravedlivější a demokratičtější</p> <p>interní koordinace</p> <p>koordinace na implementaci klimatických politik probíhá horizontálně (ministerstva, agentury atd.) a vertikálně (národní, regionální a místní úroveň) odpovědnosti jsou jasně rozdělené a zákon dává jasné pravomoci</p> <p>nezávislé odborné poradenství</p> <p>nezávislý expertní poradní orgán propojí vědu s tvorbou politik a monitoruje naplňování cílů klimatického zákona konzultuje a poskytuje analýzy pro potřeby tvůrců politik</p> <p>sladění finančních toků</p> <p>sladění rozpočtové politiky,</p>	
--	---	--

	fiskální politiky a investic s klimatickými cíli	
	Zákon mi obecně přijde kvalitní a obsahující všechny důležité věci. Jediná otázka, co mě napadla, je vyjasnění provázanosti s Politikou ochrany klimatu jakožto současnou dlouhodobou strategií podle nařízení (EU) 2018/1999 (článek 15), jelikož zatím tomu rozumím tak, že Víceletý klimatický plán v podstatě nahradí NECP (článek 3 stejného nařízení). Tak by podle mě stálo za to vyjasnit, jak do toho zapadá právě Politika ochrany klimatu.	Obecně je hlavním smyslem zákona posílit vymahatelnost klimatických cílů a opatření, nicméně nic nebrání tomu, aby zákon stanovil procesní postup a zpřesnil náležitosti dlouhodobé strategie v oblasti klimatu. Bereme jako podnět pro další úpravy.
	Vypuštění § 3 odst. 1 - <i>Ochrana klimatu je veřejným zájmem.</i> Pouze soudy totiž mohou rozhodnout o tom, kdy se jedná o veřejný zájem, přičemž nelze tvrdit, že ochrana klimatu je vždy za všech okolností veřejným zájmem, který má přednost před vším ostatním včetně například ochrany biodiverzity.	Jde o obecné vymezení a standardní legislativní úpravu, viz např. Zákon o ochraně přírody a krajiny. Tím není vyloučené posuzování veřejného zájmu soudem v individuálních případech.
	Vypuštění § 3 odst. 2b - Princip proporcionality totiž nemůže být stanoven zákonem, protože je vždy na zvážení soudů, jaký z kolidujících zájmů převažuje.	Principy v § 3 vymezují obecné principy klimatického práva jako (vznikajícího) právního odvětví. V rámci zákona mají fungovat zejména jako interpretační "pomůcka" pro činnost Rady, viz § 7 odst. 1. Ustanovení rozhodně nenahrazuje obecný princip proporcionality v právu, naopak ho akcentuje.

	<p>Vypuštění § 3 odst. 2d - Na základě Aarhuské úmluvy totiž musí ČR svým občanům zajišťovat v environmentální oblasti přístup k informacím, účast veřejnosti na rozhodování a právní ochranu v záležitostech životního prostředí a důležitou roli zde hraje rovněž proces EIA a SEA.</p>	<p>Principy v § 3 vymezují obecné principy klimatického práva jako (vznikajícího) právního odvětví. V rámci zákona mají fungovat zejména jako interpretační "pomůcka" pro činnost Rady, viz § 7 odst. 1. Ustanovení rozhodně nenahrazuje existující zákonné a ujednání úpravy účasti veřejnosti.</p>
	<p>Vypuštění § 8 zákona - To jestli jsou prostředky využívány správně a efektivně by mohla vyhodnocovat jistým způsobem Klimatická rada a kontrolní úlohu zde plní i NKÚ. Proto si tak myslím, že speciální výbor pro klimatické investice není potřeba i vzhledem k vymezení toho, jak má být s finančními prostředky nakládáno v zákoně.</p>	<p>Role výboru spočívá zejména v tom, že umožňuje překlenout rezortismus v exekutivě (tj. v otázkách, co, kdy a za jakých podmínek se bude realizovat). V současnosti se tato rozhodnutí činí na různých fórech různé závaznosti a v různých sestavách, což značně znehledňuje celý systém (nejen) klimatického plánování. Výbor nemá být "navíc", naopak má převzít a sloučit některé stávající poradní a pracovní formace.</p>
	<p>Vypuštění § 5 zákona <i>Soudní ochrana</i>: Domnívám se, že tato část není potřeba, protože ochrana je podle mého názoru zajištěna v dostatečné míře (jak ukazuje i případ české klimatické žaloby), pakliže zákon vymezení konkrétní právně závazný národní cíl pro oblast snižování emisí skleníkových plynů a určí konkrétní povinnosti jednotlivých ministerstev.</p>	<p>Viz připomínky 1-6, považujeme v této fázi za otevřené další diskusi.</p>
	<p>Vyhrazení části státního rozpočtu</p>	<p>V současnosti je na klimatická opatření k dispozici částka kolem 1 bilionu korun,</p>

	<p>na klimatická opatření (25 % jako EU či jiná částka po předběžné analýze pro množství finančních prostředků nutných pro dosažení klimatické neutrality a průběžných cílů při snižování emisí skleníkových plynů)</p>	<p>ne všechny prostředky jsou ale "prostředky státního rozpočtu", ne všechny jsou k dispozici ve stejném čase a ne všechny mají stejné podmínky čerpání.</p>
	<p>Vytyčení průběžného procentuálního cíle při snižování emisí skleníkových plynů pro rok 2040.</p>	<p>Je k legitimní debatě, viz připomínky 1-6.</p>
	<p>§ 3 Zásady ochrany klimatu: Přidání principu zákazu regrese - tj. zákaz přijímání takových opatření, která by vedla ke zhoršení úrovně ochrany životního prostředí oproti stávajícímu stavu - a spolupráce (první princip je zahrnut v Pařížské dohodě v čl. 3 a 4 odst. 3 a je obsažen i přímo v některých národních klimatických zákonech, kdežto druhý v právně závazné formě v čl. 4 Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu)</p>	<p>Je k legitimní debatě, ale je potřeba vnímat, že jde zejména o interpretační vodítko pro činnost Rady.</p>
	<p>Zajištění vlastního a stabilního rozpočtu pro Klimatickou radu a omezení délky působení jednotlivých členů a členek v ní namísto na 2x10 let na maximálně 2x5 let či po vzoru švédského klimatického zákona na 1x3 roky s možností prodloužení o max. 2 roky. Obojí je důležité z důvodu,</p>	<p>K výhodám desetiletého modelu viz výše, je k diskusi (rádi bychom o Radě udělali celý samostatný diskusní panel). Podle nás je na místě i vyhodnotit, jaké nezávislé instituce fungují v českém kontextu a do jaké míry je jejich nezávislost daná i způsobem vzniku/konstrukce orgánu.</p>

	<p>aby byla zajištěna maximální nezávislost a nemohla tak být zpochybňována práce daného orgánu anebo zužována jeho agenda kvůli rozpočtovým škrtkům.</p>	
	<p>Na základě zákona založení <i>Komise pro klima a spravedlivou transformaci</i> s zastoupením různých sociálních skupin, kterých se problematika týká (odborníky, průmyslové firmy, mládež, samosprávy měst a obcí, sociální a environmentální neziskovky) Její funkci by mohlo být například vydávání stanovisek s doporučeními k jednotlivým oblastem ochrany klimatu a spravedlivé transformace.</p>	<p>Chápeme, že návrh směřuje k tomu, aby se dostalo pozornosti sociálnímu rozměru a účasti veřejnosti. Jsme otevření příkladům dobré praxe z různých úrovní, jakým postupem sociální rozměr a participaci posilovat, u komise vnímáme jako značnou nevýhodu, že její personální substrát z povahy věci nebude větší než max. desítky osob, což by kladlo enormní nároky na zajištění reprezentativity vůči delegujícím sociálním skupinám. Máme tedy pochybnosti o funkčnosti tohoto řešení.</p>
	<p>Vymezení uhlíkových rozpočtů pro jednotlivé emisně nejvíce náročné sektory (doprava, energetika, odpady, zemědělství, průmysl) pro budoucí roky po vzoru německého klimatického zákona</p>	<p>Variety sektorových uhlíkových rozpočtů jsme zvažovali, nakonec jsme ji ale právě i na základě německé zkušenosti nehodnotíme jako ideální. Německá úprava vede k potřebě zákon relativně často novelizovat (de facto kvůli problémům v jedné části hospodářství), což přirozeně nepřispívá stabilitě a předvídatelnosti právního prostředí.</p>
	<p>Zakotvení ukončení využívání fosilních paliv; S legislativním zakotvením konce výroby elektřiny a tepla z uhlí již údajně počítají i nově aktualizované strategické dokumenty.</p>	<p>Máme za to, že sledování emisí je nejlepší možný regulatorní přístup. Varianta uzákonění jednotlivých kroků v dekarbonizaci byla také diskutována, na rozdíl od jasných a měřitelných zpráv o bilanci emisí je ale u komplexnějších opatření vždy trochu složité určit, jak se pozná, že právem předvídaný stav nastal. Lze si např. představovat situaci, kdy uhelný zdroj nevyrábí elektřinu pro obchod, ale pouze pro přilehlá technická zařízení, pec je "odstavená", ale ještě se udržuje v provozní teplotě</p>

		apod.
	Jasně vymezení povinností jednotlivých ministerstev přímo v zákoně	Máme za to, že právě to zákon přináší, tím, že stanoví celkový cíl snižování emisí. Ministerstva mají působnost určenou kompetenčním zákonem.
	Zahrnutí vypracovávání pravidelně aktualizovaného a vyhodnocovaného plánu spravedlivé transformace pro řešení sociálních dopadů útlumu některých hospodářských činnosti	Viz připomínky 1-6 - otázka je, jestli je pro sledování "soft" kritérií vhodný stejný přístup jako pro reporting "hard" dat o snižování emisí (což zde plní inventurní zprávy a mechanismus podle § 13 odst. 2 věty druhé).
	Nastavení mechanismu pro přijetí dodatečných opatření v případě jejich nedostatečného plnění	Máme za to, že to poměrně přísně naplňuje znění § 13 odst. 2.
(poznámky v pdf)	jiné závazky a úmluvy	Zákon sleduje hlavní mezinárodní a evropské úpravy snižování emisí ve vazbě na změnu klimatu.
	pracovní skupiny a poradní orgány	Rádi bychom, aby jedním z přínosů klimazákona bylo zpřehlednění řídicí a koordinační struktury při naplňování klimatických cílů. V současnosti máme tři zastřešující strategie, několik poradních orgánů na úrovni vlády (výbor pro strategické investice, RVUR, zmocněnec vlády pro modernizaci a odolnost ekonomiky), jednotlivá opatření se financují skrze státní fondy s vlastní strukturou. Ambicí je tato fóra co nejlépe zpřehlednit a hlavně zákonem stanovit, které orgány jsou (finálně) odpovědné za kterou část klimatických politik.
	NECP	Ve stávající právní úpravě není bohužel obsah NECP závazný, viz např. komentář k § 3 Zákona o podporovaných zdrojích energie.
	konkrétní kroky (odchod od uhlí apod.)	Zákon je postavený na tom, že sleduje a hodnotí skutečné snižování emisí. Konkrétní kroky mají být předmětem

		plánů (ročních a víceletého) a zákon jasně stanoví, že tyto kroky mají být způsobilé naplňovat emisní cíle podle tohoto zákona (včetně mechanismu, co se stane, pokud ne). Máme za to, že "hard" měření skutečného snižování emisí je z řady důvodů nejlepší možná regulační technika, např. z důvodu minimalizace sporů o právní kvalifikaci faktického stavu (zda je elektrárna zavřená či ne, zda pec spaluje uhlí či ne apod.)
	komunikace	Obáváme se, že s tím zákon moc nedokáže pomoci.
	žalovatelnost MŽP	Viz připomínky 1-6 – MŽP má v zákoně navržené konkrétní pravomoci samostatně jednat, např. navrhnout přísnější emisní limity apod.
	Rada - desetileté období	Je legitimně k diskusi, námi spatřované výhody navržené konstrukce viz připomínky 1-6, ale nebráníme se přenosu dobré praxe.
	Rada - místopředseda	Je legitimně k diskusi, rádi se inspirováme dobrou praxí odjinud.
	Rada - expertíza	Ano, je to myšlené tak, že by Rada měla být otevřená různým zkušenostem. Přesná formulace je jistě k diskusi.
	Rada - vyhodnocování	Zákon cílí čistě na sledování emisní bilance, Rada by pak měla "technické" hodnocení doplňovat o odůvodněné návrhy, jakým opatřením/oblastem se věnovat do budoucna a s jakým očekávaným dopadem na emise. To asi nebrání tomu, aby někde jinde probíhaly jiné formy vyhodnocování, např. standardní kontrola NKÚ tím jistě dotčená není.
	Rada - poskytování informací ze strany úřadů	Koncepce Rady nepředpokládá, že by Rada např. kontrolovala soulad dat s metodikou apod. Pravomoc si vyžádat informace (a tomu odpovídající sankce za neposkytnutí informací) je svěřena MŽP jako hlavnímu koordinačnímu orgánu (což ostatně plyne i z kompetenčního zákona).

	veřejné konzultace víceletého plánu	§ 11 odst. 2 zajišťuje, že návrh víceletého plánu bude podléhat EIA/SEA podle platných předpisů.
	sociální a ekonomické dopady ročních plánů opatření	Problém je absence procedury pro hodnocení sociálních a ekonomických dopadů nad rámec RIA, která se ale vypracovává pro regulace (zákony). V Česku nemáme obecnou právní úpravu, která by zajišťovala, že se u plánů jakéhokoliv typu zjišťují S/E dopady a přijímají se zmírňující opatření, nemáme ani žádnou obecnou úpravu, která by stanovovala jako povinnost sociální únosnost ani nic podobného (je to mj. výrazně politická otázka). Pokud by tento problém měl být koncepčně řešen, máme za to, že klimazákon není tím vhodným předpisem, kde takový proces zakotvit, a to zejména z důvodů odlišné regulační techniky u “hard” sledování snižování emisí a “soft” politik, které zajišťují sociální soudržnost.
	zveřejňování	Základně zákon upravuje zveřejňování na webu, předpokládá se, že na webu instituce toho, kdo danou věc vydává.
	dopady na biodiverzitu a sociální únosnost	Viz výše. Vnímáme, že klimazákon neřeší všechny aspekty klimatické tranzice. Pořád ale považujeme za potřebné mít vlastní závazný zákon týkající se čistě cílů ve snižování emisí (a z toho plynoucí vymahatelnosti těchto cílů).
§ 3	Zásady, kterými se má aplikace klimatického zákona řídit, by bylo vhodné rozvinout. Nejedná se o ustálené právní zásady, u kterých by nám vodítka k jejich interpretaci poskytovaly jiné zákony. Navíc v některých případech není jasné, v jakém smyslu by se zásady měly uplatňovat (např. zásada přiměřenosti neříká, co má být přiměřené). Zvolená koncepce by tak mohla v praxi	Určitě, pokusíme se v důvodové zprávě. Zásadně by měly sloužit jako interpretační vodítka pro činnost Rady a jejích členů (pokud má Rada něco doporučovat či (ne)schvalovat, může v principech najít oporu, i když to třeba bude politicky nevhodné).

	<p>způsobit výkladové potíže. Předpokládám, že byl návrh v této části inspirovaný slovenským návrhem, nicméně v něm jsou alespoň obsaženy odkazy na jiné předpisy, podle kterých mají být zásady vykládány (ani tak to ovšem není nejvhodnější řešení).</p>	
<p>§ 5</p>	<p>Výslovné ustanovení o žalovatelnosti je velmi ambiciózní, klimatické zákony v tomto ohledu většinou buď mlčí, nebo naopak žalovatelnost výslovně vylučují. Z politického hlediska si myslím, že má tohle ustanovení největší potenciál celou debatu zablokovat a jeho zahrnutí do návrhu by proto mělo být pečlivě zváženo.</p> <p>Ve zvoleném řešení spatřuju několik problémů. V první řadě § 5 odst. 1 návrhu upravuje pouze aktivní věcnou legitimaci v zásahové žalobě. Tu není nutné klimatickým zákonem upravovat, protože stejná (obecná) úprava je už obsažena v § 82 soudního řádu správního (s. ř. s.). Aktivní legitimace k podání zásahové žaloby je pojata velmi široce a je založena pouhým tvrzením zásahu, 1 pokud je tvrzení dostatečně konkrétní a myslitelné. 2 I v nedávno projednávané „první klimatické</p>	<p>Viz připomínky 1-6, podrobnější zdůvodnění obsahuje důvodová zpráva, rádi o tom povedeme diskusi.</p>

	<p>žalobě” byla uznána aktivní procesní legitimaci všech žalobců. Navrhované ustanovení postavení potenciálních žalobců žádným způsobem nezlepšuje a je proto nadbytečné. Zároveň je nevhodné označení Ministerstva životního prostředí (MŽP) jako žalovaného. MŽP sice vyplývá ze zákona řada povinností, ty jsou ale spíše plánovacího, navrhovacího a koordinačního charakteru. Za plnění závazků v § 4 může být i s ohledem nad jejich „nadodvětvo” charakter odpovědná pouze vláda. Protože žalovaným orgánem je v případě zásahové žaloby podle § 83 odst. 1 s. ř. s. správní orgán, který zásah provedl, ohrožuje § 5 odst. 2 úspěšnost případných žalob. Posouzení, kdo má být v zásahové žalobě žalován, přitom spočívá primárně na správních soudech, a výslovně označení v zákoně není nutné. Osobně se přikláním k tomu, že ustanovení o žalovatelnosti v zákoně být nemusí a zákon by měl především pro případnou žalobu vytvořit pevný základ – zejména by měl jasně stanovit, kdo je odpovědným orgánem za dodržení klimatických závazků. Zároveň může „připravit půdu” pro žaloby, které budou</p>	
--	--	--

	<p>napadat nástroje strategického plánování, tím, že stanoví konkrétní požadavky na jeho obsah včetně návaznosti na plnění klimatických cílů.</p>	
<p>§ 7</p>	<p>Funkční období člena Klimatické rady, které trvá 10 let, je nepřiměřeně dlouhé.</p> <p>Vzhledem k tomu, že členové Klimatické rady mohou být odvoláni jenom při hrubém porušování svých povinností, nevhodně jmenované složení rady by mohlo vést k jejímu zablokování na příliš dlouhé období. V zahraničí se délka mandátu pohybuje přibližně okolo 4-5 let, což se zdá jako vhodnější řešení.</p> <p>Způsob jmenování členů rady je v porovnání se zahraniční praxí velmi komplikovaný, zejména proto, že je do něj zapojeno velké množství institucí.</p> <p>Důsledkem toho bude proces časově náročný a rada může být mezitím paralyzována. Nezávislé odborné orgány přitom fungují dobře i ve státech, kde jsou členové jmenováni vládou nebo jiným exekutivním orgánem (např. Německo, Finsko nebo Irsko). Zvolené řešení ohrožuje zajištění plynulého fungování orgánu.</p> <p>Nominační proces by měl být</p>	<p>Ad funkční období – viz připomínky 1-6, ale je legitimně k diskusi.</p> <p>Ad křeace a paralýza – Rada má svěřené některé důležité pravomoci (§ 11 písm. b), c)), které by měly složky výkonné moci organicky motivovat k tomu, aby zajistily funkční Radu (viz např. § 13 odst. 2)</p> <p>Ad nominace – máme za to, že řeší § 7 odst. 9 dostatečně. Konstrukce je taková, že všechny doručené nominace (tj. osoby se třemi nominujícími subjekty) jsou v “poolu” na MŽP po dobu pěti let.</p> <p>Ad kvalifikační předpoklady – cílem je, aby Rada byla otevřená různým (nejen nutně akademickým) zkušenostem. Demonstrativní výčet jednotlivých profesí/vzdělání považujeme z tohoto hlediska spíše za svazující.</p> <p>Ad volba předsedy a odvolání – rádi doplníme.</p> <p>Ad dohled – nebráníme se lepší formulaci.</p> <p>Ad schvalování a projednávání – tyto mechanismy jsou pro fungování zákona klíčové. Neschválení/neprojednání Radou by mělo znamenat překážku pro schválení vládou (podobně např. rozpočet VaVaI podléhá nejprve schválení RVVI). Podrobněji mechanismus vysvětlíme v důvodové zprávě.</p>

	<p>upraven podrobněji (např. chybí úprava lhůt pro předkládání nominací), popřípadě by měla být dána pravomoc ministra životního prostředí upravit</p> <p>podrobnosti procesu (a nejen náležitostí nominace) vyhláškou. Pokud správně rozumím podmínce získání alespoň 3 nominací podle odst. 8, musí být daný kandidát nominován alespoň třemi různými institucemi. Tím se ale stává nominační proces ještě více komplikovaný a v praxi by mohlo docházet ke zvýhodňování těch kandidátů, jejichž nominující organizace se mezi sebou dohodnou na vzájemné podpoře svých kandidátů.</p> <p>Místo vágně formulované podmínky „prokazatelných vynikajících vědeckých znalostí a zkušeností“ by mohlo být užitečné v zákoně vyjmenovat některé obory (např. klimatologie, ekonomie, energetika apod.), které mají být v radě zastoupeny.</p> <p>Například v irském klimatickém zákonu jsou tímto způsobem vyjmenovány expertízy, jejichž zastoupení by mělo být při jmenování zohledněno. Zároveň nepovažuji za vhodné, aby bylo na existenci „prokazatelných vynikajících vědeckých znalostí a zkušeností“</p>	
--	---	--

	<p>vázáno trvání funkce člena rady (viz odst. 10). Tvrzení, že někdo pozbyl svoje znalosti a zkušenosti, by působilo absurdně a zbytečně je tak vytvářen prostor pro obcházení nemožnosti odvolat člena rady. Zánik funkce ex lege by měl být vždy vázán na objektivně snadno zjiitelné podmínky.</p> <p>V zákoně by mělo být výslovně uvedeno, že členové Klimatické rady si volí předsedu ze svého středu. Členům by mělo být umožněno zvoleného předsedu odvolat.</p> <p>Výčet kompetencí rady by bylo rovněž vhodné upravit, resp. konkretizovat. Formulace „dohlíží na naplňování cílů” je matoucí, protože rada nemá k dispozici žádné nápravné prostředky a nejedná se tak o dohled v pravém slova smyslu.</p> <p>Rada podle odst. 11 písm. b) „schvaluje” víceletý klimatický plán, to ale není v souladu s § 11 odst. 3, podle kterého plán schvaluje vláda (k tomu viz připomínka k § 8). Místo „projednání” emisních závazků by bylo vhodnější vyjádřit výstup tohoto procesu, např. výrazem „vydává stanovisko” nebo „vyjadřuje se”. Rada „navrhuje opatření, oblasti intervencí nebo okruhy</p>	
--	--	--

	<p>problémů, které mají být zpracovány do víceletého klimatického plánu”, není ale zřejmé, v jaké fázi tvorby Víceletého klimatického plánu a jakou formou tak má učinit.</p> <p>Pro zajištění komplexní činnosti rady může být vhodné zařadit i obecnější kompetenci – např. dánská Rada pro klimatickou změnu může připravovat analýzy a doporučení podle svého uvážení, nikoliv pouze v souvislosti s výkonem svých pravomocí. V Německu může parlament nebo vláda pověřit radu vypracováním zvláštních zpráv. Základní povinnost, kterou by rada měla mít a která v návrhu zákona schází, je podávání výročních zpráv nebo jiného komplexního shrnutí její činnosti.</p>	
§ 8	<p>Zřízení koordinačního orgánu je velmi pozitivním krokem. Vzhledem k tomu, že jeho základní kompetencí je „koordinovat činnost jednotlivých ústředních orgánů státní správy při naplňování cílů tohoto zákona”, zvážila bych obecnější název platformy.</p> <p>Aby se jednalo o skutečně koordinační orgán, měli by jeho členy být zástupci jednotlivých resortů, ať už na úrovni ministrů, náměstků nebo vedoucích</p>	<p>Ano, doslova je zamýšlený víceméně půdorys dnešního výboru pro strategické investice (podrobněji v důvodové zprávě).</p>

	pracovníků (poslední varianta se s ohledem na kompetence výboru jeví jako nejvhodnější).	
§ 9	<p>Ze znění § 9 nejsou jasné konkrétní povinnosti, které by z něj měly vyplývat. To se týká především odst. 2, podle kterého se „účast státního rozpočtu na realizaci klimatických investic řídí tímto zákonem, jiná účast státního rozpočtu na opatřeních vedoucích ke snížení emisí se nepřipouští.“ Zákon ovšem upravuje pouze obecné zásady vyjádřené zejména v § 1, nikoliv konkrétní podmínky investic. Je důsledkem tohoto ustanovení, že zásady nelze vyloučit jiným právním předpisem? Pokud ano, mělo by to být vyjádřeno srozumitelněji.</p>	<p>Smyslem tohoto ustanovení je princip “kdo chce od státu peníze na snižování emisí, musí skutečně snížit emise”. Nebráníme se diskusím o přesnější formulaci.</p>
§ 10	<p>Není zřejmé, co znamená formulace „závazně vykazuje emise“. „Závaznost“ inventurní zprávy je dána navazujícími ustanoveními, zejména odst. 2, podle kterého je zpráva podkladem pro stanovení ročních emisních závazků a plánu opatření. Pokud bylo přívlastkem „závazný“ myšleno něco jiného, mělo by to být vyjádřeno jasněji.</p>	<p>Upravíme.</p>

§ 11	<p>Přestože je zřízení nezávislého odborného orgánu běžnou součástí klimatických zákonů, každý stát mu svěřuje odlišné kompetence. Zejména se výrazně liší míra, se kterou musí vláda poradnímu orgánu naslouchat. V některých případech zákony pouze vágně stanoví, že orgány moci výkonné mají povinnost konzultovat připravované politiky, v jiných je pravomoc poradního orgánu posílena např. povinností politiků zdůvodnit, proč některá doporučení nezohlednili.</p> <p>Navrhovaný zákon ovšem z obvyklého spektra výrazně vykročuje, když podmiňuje souhlasem Klimatické rady schválení a aktualizaci Víceletého klimatického plánu. Tím dává fakticky Klimatické radě možnost plán vetovat. Přestože silný nezávislý expertní orgán by měl být pevnou součástí klimatického zákona, neměl by nahrazovat exekutivní orgány, v jejichž kompetenci je vytváření klimatické politiky státu primárně.</p> <p>Klimatickou radu by bylo vhodné do procesu tvorby Víceletého klimatického plánu zapojit jiným způsobem, např. by MŽP mohlo předkládat návrh plánu ke</p>	<p>Mechanismus předchozího projednání/souhlasu je hlavním nástrojem Rady v celém systému, včetně provazby na principy v § 3. Předpokládáme, že by u “veta” šlo o krajní možnost např. v případě, kdy by stát zcela flagrantně odmítal činit účinné kroky ke snižování emisí. V českém prostředí existují i poradní orgány se silnějšími kompetencemi (pro srovnání například § 5a zákona č. 130/2002 Sb., kde Rada dokonce přímo navrhuje vládě rozpočet /možnost vlády odchýlit se od předloženého návrhu je přitom v praxi značně omezená/).</p>

	<p>schválení vládě až poté, co k němu rada vydá stanovisko. Stanovisko rady stejně jako povinné vyjádření MŽP k němu by mohlo být přílohou plánu.</p>	
<p>§ 13</p>	<p>Zákon by měl blíže definovat, co jsou emisní závazky a jakým způsobem mají být vyjádřeny (jestli budou stanoveny procenty nebo jako emisní stropy, pro jednotlivé sektory nebo jako společný závazek atd.). V tomhle ohledu není jasné, co znamená, že jejich struktura musí vycházet z inventurní zprávy a Víceletého klimatického plánu. Zároveň by bylo vhodné upřesnit, že se jedná o kalendářní roky.</p> <p>Emisní rozpočty jsou opět v zahraničních klimatických zákonech hojně využívány, většinou ale v rámci několikaletých intervalů. Roční intervaly jsou poměrně krátké a mohou vlády motivovat k přijímání krátkodobých a méně efektivních opatření (zejména, pokud by vládě v případě jejich nedodržení hrozila žaloba). Například v Německu, kde jsou v klimatickém zákoně rozpočítány emisní stropy podle let i sektorů na období do roku 2030, momentálně probíhá intenzivní debata o</p>	<p>Můžeme upřesnit, nebo k tomu explicitně zmocnit MŽP. Nejsme si jistí, zda je vhodná plošná metoda, kromě toho, že musí jít o ukazatel vyjádřitelný v emisích podle § 2 (což je mj. smyslem odkazu na inventurní zprávy).</p>

	<p>potřebě od takto přísné úpravy ustoupit.</p> <p>Pro zajištění větší flexibility by zákon mohl stanovit, že nedodržení závazků (kterýmkoliv směrem) se započítává na další období. Zároveň by zákon mohl posílit odpovědnost vlády tím, že po nedodržení emisních závazků ve dvou nebo třech po sobě jdoucích obdobích by měla vláda povinnost přijmout nápravná opatření a/nebo podat vysvětlující zprávu parlamentu.</p> <p>Zapojení rady je možné posílit tím, že MŽP může být uložena povinnost odůvodnit, proč se odchýlilo od jejích doporučení.</p>	
§ 15	<p>Maximální výše pokuty je nepřiměřená, ať už z hlediska srovnání se zahraničními úpravami nebo jinými přestupky spočívajícími v neposkytnutí součinnosti. Horní hranice pokuty se jeví jako příliš vysoká i s ohledem na to, že pro naplnění skutkové podstaty není vyžadován úmysl.</p>	<p>Horní sazbu sankce navrhuje v souladu s běžně používanou konstrukcí sankcí v evropském právu.</p>
§ 16	<p>Přechodná ustanovení stanovují lhůty pro navrhování kandidátů na členy klimatické rady.</p> <p>Problém spočívá v tom, že podání</p>	<p>Viz připomínka k § 7 – nominace jsou zamýšlené jako “pool”, tj. kdo na MŽP doručí své tři nominace oprávněných osob, je po pět let možným kandidátem do Rady.</p> <p>K debatě: v přechodných ustanoveních</p>

	<p>návrhů je vázáno na nominace, pro které lhůty stanoveny nejsou. Zároveň nejsou upraveny následky v případě nedodržení lhůt, čímž jsou prakticky nevyhnutelné. Moje připomínka v tomto ohledu směřuje opět k příliš složitému nominačnímu procesu (viz připomínka k § 7).</p> <p>Přechodná ustanovení by měla i s ohledem na složitost nominačního procesu důsledněji upravit přechodný výkon pravomocí rady. Z odst. 6 vyplývá, že působnost může vykonávat i jediný člen, což je neadekvátní vzhledem k některým významným pravomocem, které jsou radě svěřeny (např. při tvorbě Víceletého klimatického plánu).</p> <p>Dočasné svěření působnosti rady Českému hydrometeorologickému ústavu působí s ohledem na krátký časový úsek, ve kterém by měl ústav pravomoci vykonávat, jako nadbytečně. I v krkolomnosti této konstrukci se odráží nevhodně nastavený nominační proces v § 7.</p>	<p>zmírnit podmínku nominací (např. stačí 1) + navýšit minimální počet členů Rady</p>
--	---	---